

Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) og Etisk handel Norge (EHN)

Vår dato 3. juni 2025
Deres dato: 3. april 2025
Vår referanse Ingun Elde Spjelkavik
Deres referanse 25/33

Svar på høring 25/33 Høring om kontraktsvilkår, krav og kriterier for bærekraftige leverandørkjeder – Fornybar Norges høringsinnspill

Innledning og oppsummering

Vi viser til høringsbrev fra Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) og Etisk handel Norge (EHN), der det bes om innspill og tilbakemeldinger på forslag til standardformulerte kontraktsvilkår, krav og kriterier for å fremme grunnleggende menneskerettigheter ved anskaffelser av høyrisikoprodukter i henhold til LOA §5.

Det går fram av høringsbrevet at det er ønskelig med konkrete innspill som tar utgangspunkt i, og samsvarer med rubrikkene/spørsmålene i høringsbrevet, i tillegg til generelle innspill. Det er ønskelig med innspill på formuleringer, dokumentasjonskrav og brukervennlighet m.m.

Fornybar Norge organiserer fornybarnæringen og vårt formål er å bidra til at Norge hurtigst mulig blir et bærekraftig nullutslippssamfunn med vekst og verdiskaping basert på fornybar energi, elektrifisering og annen utslippsfri energibruk. Vi har om lag 400 medlemmer i hele verdikjeden, inkludert fornybar energiproduksjon på land og til havs, fjernvarmeleverandører, nettselskaper, entreprenører, strømsalg, leverandører og rådgivere.

Fornybar Norge viser for øvrig til arbeidet fornybarbransjen gjør på anskaffelsesområdet, der fornybarselskaper, i samarbeid med DFØ, er i slutfasen med å ferdigstille kriterievevisere for installasjoner og produkter for fornybarbransjen. Arbeidet skal overrekkes statssekretæren i Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet 19. juni.

Fornybar Norge er positiv til at DFØ og EHN videreutvikler vilkårene knyttet til miljø, sosiale forhold og menneskerettigheter, og at det etterstrebes en anskaffelsespraksis som fremmer mer bærekraftige leverandørkjeder. Av hensyn til forsyningssikkerhet og bærekraft er det også viktig at selskapene som gjør anskaffelser har kjennskap til hvor og hvordan samfunnskritiske produkter og tjenester blir produsert.

I tillegg mener Fornybar Norge dette:

- Vi støtter at anbefalte kontraktsvilkår, krav og kriterier for bærekraftige leverandørkjeder skal følge prinsippet om proporsjonalitet. Det vil si at høyere forventninger stilles til store leverandører.
- Høyrisikoprodukter bør inkludere konkrete, målbare og kontraktsfestede krav til menneskerettigheter og arbeidsforhold, men krav og tildelingskriterier må følge prinsippet om proporsjonalitet.
- Kvalifikasjonskrav for sporbarhet bør inneholde en generell forpliktelse til å innfri internasjonale standarder for en bærekraftig leverandørkjede. Det bør være et mål å påvirke leverandørbransjen i retning av bærekraftig utvikling og finne en god balanse mellom sporbarhet i leverandørkjeden, samtidig som dette ikke hemmer konkurransen og gjør prosjektet ulønnsomt.
- DFØ bør vurdere om fornybare installasjoner/produkter som vindturbiner, transformatorer, og batterier bør inngå som egne kategorier i listen over høyrisikoprodukter.
- Vi er positive til at det lages en veiledning om hva som bør inkluderes som et minstenivå for aktsomhetsvurderinger for virksomheter som ikke er omfattet av åpenhetsloven.

Vi har noen generelle tilbakemeldinger, og noen konkrete innspill som samsvarer rubrikkene/spørsmålene i høringsbrevet

Generelle innspill til høringsbrevet

Vi viser til DFØs omtale av høyrisikoprodukter. De ulike kategoriene av høyrisikoprodukter er en god kilde til informasjon, der solceller er en av kategoriene. DFØ bør vurdere en utvidelse av denne listen hvor det også sees på om fornybare installasjoner/produkter som vindturbiner, transformatorer, kabler/linjer og batterier bør inngå som egne kategorier. Disse

installasjoner/produktene inneholder materialer og mineraler som kan være produsert i land der det er risiko for brudd på grunnleggende menneskerettigheter i leverandørkjeden.

Fornybar Norge har en egen veileder for [aktsomhetsvurderinger i solbransjen](#). Veilederen legger opp til at anskaffelser av høyrisikoprodukter, som solcellepaneler, bør inkludere konkrete, målbare og kontraktsfestede krav til menneskerettigheter og arbeidsforhold. EU's "Net Zero Industry Act" (NIZA) har som mål å øke produksjonen av ren teknologi i Europa. NIZA er vurdert som EØS-relevant, og inneholder blant annet krav om bærekraftige leverandørkjeder. DFØ og EHN bør ta dette med i det videre arbeidet med utforming av standardformulerte kontraktsvilkår, krav og kriterier.

Det er viktig at krav og kriterier for høyrisikoprodukter konkretiseres og operasjonaliseres gjennom styringssystemer, dokumentasjon og oppfølging. Som omtalt ovenfor må dette ta utgangspunkt i prinsippet om proporsjonalitet, slik at grad av krav og oppfølging gjenspeiler størrelsen på leverandører. Generelle krav og tildelingskriterium for høyrisikoprodukter kan for eksempel være:

Etiske retningslinjer for leverandører (Code of Conduct):

- Bør inkluderes i alle kontrakter.
- Krav om at leverandøren selv gjennomfører aktsomhetsvurderinger i tråd med OECDs retningslinjer.
- Brudd på retningslinjene skal kunne føre til avslutning av samarbeid.

Kravspesifikasjoner eller tildelingskriterier ved anskaffelser:

- Krav om dokumentasjon på:
 - ISO-sertifiseringer (9001, 14001, 45001, SA8000, 26000).
 - Sporbarhet i verdikjeden (se nyansering under).
 - Fravær av produksjon i høyrisikoområder som Xinjiang.
 - Medlemskap i UN Global Compact eller lignende.

Kontraktsmessige forventninger:

- Leverandører skal signere og etterleve Code of Conduct.
- Det bør stilles krav om at leverandøren viderefører kravene til sine underleverandører.
- Det anbefales å inkludere krav om varslingskanal og opplæring i bruk av denne.

Oppfølging og kontroll:

- Påseplikt og informasjonsplikt skal operasjonaliseres gjennom rutiner for kontroll av lønn, arbeidstid og kontrakter.
- Det anbefales å gjennomføre sporbarhetsrevisjoner og tredjepartsverifisering.

Kvalifikasjonskravet for sporbarhet bør inneholde en generell forpliktelse til å innfri internasjonale standarder for en bærekraftig leverandørkjede. Det bør være et mål å påvirke leverandørbransjen i retning av bærekraftig utvikling og finne en god balanse mellom sporbarhet i leverandørkjeden, samtidig som dette ikke hemmer konkurransen og gjør prosjektet ulønnsomt. Sporbarhet i leverandørkjeden er viktig, men kan i praksis være krevende og kanskje ikke mulig å få til i alle ledd. Istedenfor et absolutt krav kan det vurderes om sporbarhet kan være et tildelingskriterium hvor graden av sporbarhet blir premiært.

Det er for øvrig positivt om standardformulerte kontraktsvilkår, krav og kriterier også gjøres tilgjengelig på engelsk.

Konkrete innspill som gjenspeiler rubrikkene/spørsmålene i høringsbrevet

Innspill knyttet til Anbefalt kontraktsvilkår og spørsmål om bærekraftige leverandørkjeder (s.5 i høringsnotatet)

På spørsmål om b, d, e og f bør inneholde underpunkter for å forenkle for leverandøren hva disse trinnene innebærer av tiltak, foreslår Fornybar Norge at det også her tas utgangspunkt i OECD sine veiledere og retningslinjer og at det gis konkret veiledning på tiltak.

Innspill knyttet til Anbefalt kvalifikasjonskrav 1 (s.9 i høringsnotatet):

Fornybar Norge er positiv til at det lages en veiledning om hva som bør inkluderes som et minstenivå for aktsomhetsvurderinger for virksomheter som ikke er omfattet av åpenhetsloven. Dette vil gjøre det enklere for oppdragsgiver å forklare hva som kreves og hvor minimumsstandarden ligger. Det er viktig at små, lokale leverandører forstår minimumskravene og kan dokumentere dette på en enkel og tilfredsstillende måte for en oppdragsgiver som er underlagt åpenhetsloven.

Vennlig hilsen
Fornybar Norge

Vegard Pettersen
Bransjedirektør bærekraft

Ingun Elde Spjelkavik
Næringspolitisk rådgiver bærekraft

Postboks 7184, Majorstuen, 0307 Oslo
Besøksadresse
Middelthunsgate 27, 0307 Oslo

Telefon: +47 23 08 89 00
E-post: post@fornybarnorge.no

fornybarnorge.no